

**Avgvstini Barbosæ, V. I. D. Lvsitani, Protonotarii
Apostolici, & sacrae Congregationis Indicis Consultoris,
Nvnc Electi Episcopi Vgentini, Tractatvs De Canonicis, Et
Dignitatibvs, Aliisque ...**

Barbosa, Agostinho

Lugduni, 1658

2 Cathedrales, & Collegiatas Ecclesias erigere, & in eis Canonicatus
instituere quis valeat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98570](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98570)

reperitur impressa *part. 5. reunt. decis. 252.* Iura enim, exemptiones, & priuilegia Ecclesiarum competentia, illata & immutata remanserunt, cum in hac parte specialis prouisio non reperiatur, text. in *cap. dilectis, de Capell. Monach. vbi Abb. num. 9.* post Innoc. docet quod licet Monasterium mutet statum de Regularibus ad seculares, non per hoc mutat subiectionem, & quod remanet exemptum sicut prius, Rot. *decis. 174. num. 7. p. 1. recentior & decis. 358. a num. 1. p. 5. recent. & coram Rmo Coccino, decis. 452. num. 4.*

51 Sunt & mulieres etiam, quæ vulgò dicuntur Canonissæ, secularium Canonicorum exemplo viuentes, quæ non renuntiant propriis, nec professionem ullam emittunt, nec seruant clausuram, sed possunt ad libitum contrahere matrimonium, & de illis Canonicis secularibus loquitur Honorius III. in *cum dilecta, de maior. & obed. vbi gloss. verb. Canonissas, & verb. Prouinciarum, in cap. indemnitatibus, §. supra dicta, de elect. in 6.* quarum institutum Concilium Viennense non probat, noninatque eas Beguinas in *Clem. 2. de statu Monach.* atque illis iubet aliquam viuendi normam, & regulam Monachalem deligere *cap. 1. de relig. domib. latè de illis Anton. August. in epit. iuris veteris Pontif. tom. 1. lib. 9. tit. 59. de Canonicis feminis.* Anton. Seppius in *Chronico generali Ordinis S. Benedicti, tom. 1. anno Domini 994. cap. 2. Petr. Gregor. Syntagm. iuris lib. 15. cap. 17. num. 9.* vbi meminit de Monasteriis Lotharingæ & *cap. 13. numero 20. Azor. instit. moral. p. 1. lib. 13. cap. 9. q. 3. vers. secundum,* vbi ait in Germania, & Fladria esse mulieres simul congregatas, ad instar Canonicorum viuentes, Canonicas Regulares dictas, sed nullo ex tribus votis, aut clausura aliqua obstrictas, quarum viuendi normam & institutum non improbari in *d. Clem. 2. asserit nouissimè Steph. VVeyms in constit. 24. ex iure antiquo desumptas, & per Concil. Trident. innouatas constit. 15. numero 5. pag. 145. vbi ait in Belgio has Canonissas esse nullo religionis voto adstrictas, sed liberam semper de rebus suis disponendi libertatem retinentes, Rota in nullius, siue Tullen. iurisdictionis 29. Iulij 1624. & 27. Nouembris eiusdem anni, & 25. Februarij 1625. coram bonæ memoriæ Burattio, inter eius impressas per Ferentil. *decis. 821. 827. & 840. & in eadem 15. Ianuarij 1629. coram Card. Virili, in quibus decisionibus etiam habetur Abbatissæ obedientiam & reuerentiam deberi à Canonissis secularibus quibus præest, & idem Ferentil. in annot. ad decis. 840. numero 6. aduertit quòd licet non teneantur toto tempore vitæ suæ simul congregatæ permanere, attamen pro tempore quo permanent, videntur quodammodo**

oblata. Quæ quidem Canonissæ habent prebendas ita merè temporales, vt sint expertæ cuiusvis spiritualitatis, & per consequens simoniæ. Caputaq. *decis. 56. numero 6. p. 2. Lotter. de re benefic. lib. 1. q. 19. numero 15. de his latè nouissimè Tamburin. de iure Abbatissar. disp. 7. q. 4. per tot.*

CAPVT II.

Cathedrales, & Collegiatas Ecclesias erigere, & in eis Canonici instituire quis valeat?

SUMMARIVM.

- 1 Canonici eriguntur, & Canonici creantur, vel in ipsa erectione Ecclesia Cathedralis, aut Collegiata, vel post eam erectionem.
- 2 Papa solus ad augendum cultum diuinum erigere, & constituere potest Ecclesiam in Cathedralē, & ipsam in Metropolitānam.
Per erectionem Ecclesia Collegiata in Cathedralē non censetur vnquam derogatum iuris alterius. ibid.
- 3 Cathedralis in erectione, quæ sunt consideranda? ostenditur.
- 4 Cathedralis ita dicitur, quin penes ipsam est Cathedra in qua magistrorum magna dignitas designatur.
- 5 Cathedra propriè accipitur pro sede Doctoris, ac Prælati.
- 6 Ecclesia sub verbo absque ulteriori expressione alicuius Sancti, vel adiectione particule Cathedralis, tanquam anomasticè sumpta intelligitur Ecclesia Cathedralis.
- 7 Cathedralitas ex quibus probetur? ostenditur.
- 8 Collegiatam eligere nullus inferior à Papa potest.
- 9 Collegialitas vbi non constat de fundationis initio ex coniecturis, & indiciis probatur.
- 10 Collegialitatis coniectura, & indicia quæ sunt, ostenditur.
- 11 Collegialitatis qualitas probata est sufficienter etiam ex collationibus Canoniciatum, & assignatione stali in Choro, & loci in capitulo.
- 12 Canonicorum trium numerus congruus est ad Collegiatam constituendam.
- 13 Collegiata censetur illa, quæ habitu existit.
- 14 Collegialitatis potissima coniectura est, si in Ecclesia adsit aliquis uti caput, & Clerici

Clerici, vel Canonici uti membra.

- 15 Collegiata signum manifestum est, quando Canonici, seu Clerici in Ecclesia faciunt propria statuta.
- 16 Collegiata ex signis, & aliis sufficientibus existimatur, licet de fundatione & privilegio non constet.
- 17 Collegialitatis iudicium sufficiens non erit actus congregandi se ad sonum campanae, nisi alia signa concurrant ad faciendum collegium necessaria.
- 18 Collegiata insignis ex quibus probetur ostenditur.
- 19 Collegiata insignis ab eius erectione praecedit aliis Collegiatis, quamvis antiquioribus.
- 20 Collegiata simplex praecedit omnibus Ecclesiis simplicibus, & quae tantum Parochiales sunt, etiamsi antequam erigeretur in Collegiatam illis cederet.
Libris Ecclesiae Cathedralis quando fides adhibeatur? ibid.
- 21 Canonici in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis instituere quis valeat, ostenditur.
- 22 Canonici beneficiorum appellatione venit in materia non odiosa.
- 23 Beneficia quævis auctoritate Episcopali creari possunt.
- 24 Canonici supernumerarii ad futuram praebendam creare non possunt Episcopus, nec alius inferior à Papa.
- 25 Canonici creati à Papa ceteris paribus preferendus est factio ab inferiore.
- 26 Canonici propter dignitatem quam habent, & praerogativam supra alios Clericos, signum aliquod habere debent, ut dignoscantur à ceteris.
- 27 Signum aliquod concedere Canonicis Ecclesiae Cathedralis, vel concessum mutare inconsulta Sede Apostolica non potest Episcopus.
- 28 Concil. Trid. requirit ut in omnibus Cathedralibus Ecclesiis Canonici omnes habeant annexum Ordinem Presbyterij, Diaconatus, & Subdiaconatus.
- 29 Episcopus in Ordinum distributione pro Canonici debet requirere consilium Capituli, sed non tenetur illud sequi.
- 30 Concil. Trid. hortatur, non autem precipit, ut Episcopi curent, quod Dignitates omnes, & dimidia saltem pars Canonici in Cathedralibus Ecclesiis, & Collegiatis insignibus per illos conferantur tantum Magistris, vel Doctoribus, aut Licentiatis in Sacra Theologia, aut iure Canon.
- 31 Fructuum Praebendarum tertia pars inter distributiones assignari debet, ubi talis portio non fuerit deputata.

V M Canonici erigantur, & Canonici creentur, & instituuntur, vel in ipsa erectione Ecclesiae Cathedralis, aut Collegiatae, vel post eam erecta, ut melius proposuit questionem satisfaciamus, primum à nobis erit explicandum, qui possint Ecclesiam Cathedralis, seu Collegiatam constituere? & ex quibus probetur Cathedralitas, & Collegialitas, & deinde patebit resolutio questionis.

In primis quaedam sunt Ecclesiae Cathedralis, quaedam Ecclesiae Collegiales. Est autem Ecclesia Collegialis, seu Collegiata (ut à leuioribus incipiamus) in qua ex Clericorum coadunatione, & congregatione corpus conficitur, quod Collegium (à colegendo, siue etiam coeligendo, iuxta notata in l. collegarum, ff. de verb. signif.) appellatur. Cathedralis verò dicitur, in qua praeter Collegium, Cathedra Superioris, siue Praelati sedes existit, cap. statutum, de rescript. in 6. cap. ne pro defectu, de elect. Omnis enim Cathedralis Ecclesia, Collegiata quoque est, cum Praelatus, Canonici Collegium, & Capitulum facere censeantur, cap. novit, cap. quanto, de his, quae sunt à maiori parte cap. sed non e conuerso omnis Collegiata est Cathedralis, Anton. Fabric. in praxi benefic. tit. de benefic. Cathedral. Collegiat. & c. num. 3. & 4. Indubitati iuris existit solum Papam ad augendum cultum diuinum eligere, & constituere posse Ecclesiam in Cathedralis, cap. precipimus, 16. quest. 1. Rebuff. in praxi benefic. tit. de erect. in Eccles. Cathedr. numer. 1. & 5. Azor. institut. moral. part. 2. lib. 5. cap. 29. quest. 15. in princ. & lib. 6. cap. 30. quest. 2. & 4. Gambar. de officio Legati à Latere, tit. de variis Ordinariis nominibus num. 160. Nicol. Garc. de benefic. parte 12. cap. 5. numer. 1. Monet. de commutat. vltim. volunt. cap. 11. numer. 251. ubi num. 252. idem dicit de erectione Ecclesiae Cathedralis in Metropolitanam, latè Lotter. de re benefic. lib. 1. quest. 11. à princ. Ego ipse de officio, & potest. Episcop. parte 3. alleg. 68. numer. 8. de iure Ecclesiast. vniuerso lib. 1. cap. 2. numer. 139. at per erectionem Ecclesiae Collegiatae in Cathedralis non censetur vnquam derogatum iuri alterius, nisi in quantum Summus Pont. exprimit, Extrau. vlt. de concessa. praeb. Ioan. XXI. Rebuff. in praxi benefic. tit. de erect. in Colleg. post med. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 5. cap. 867. num. 18. ubi id tantò magis procedere, ait, quando erectio esset facta sine alterius praedicio.

In erigenda Cathedrali consideranda sunt ista, videlicet Primo, quod locus ubi erigenda erit, habeat populum nobilem, & numerosum, ita ut abique huiusmodi erectione populus pateretur in Diuinis, sic ut ad maiorem commoditatem administrandi Diuina fiat.

Seci nō,

Secundo, quod populus habeat nobilitatem in moribus, & honestate. *Tertio*, vt ibi sit copia Sacerdotum, ne Sedes Episcopalis vilescat, Ita Iſidor. *Moscon. de Maieſt. milit. Ecclef. lib. 1. c. 15. in princ. litt. B.* *Quarto*, ne remaneat sine diœceſi, Lotter. *de re ſeneſ. lib. 1. q. 11. à n. 22. vbi Summus Pont. Eccleſiam in Cathedralẽ erexerit, eique pro dote nonnulla beneficia purè & gratoſè vnierit, non eget hac erectio iuſtificatione, Mandof. ad reg. 22. de vnion. q. 3. numero 3. cum ſeqq. Rebuff. in reg. de vnion. gloſ. 10. in fine, Rota decif. 612. numero 1. p. 2. recentior. vbi num. 2. id tantò magis procedere ait cùm Sanctiſſimus aſſeruerit narratiuã in Congregatione Cardinalium ſuper rebus Conſiſtorialibus fuiſſe maturè diſcuſſam, quo caſu gratia facta dicitur ex certa ſcientia, & num. 6. ait non obſtare litteris erectionis duo contineri, ipſam videlicet erectionem in Cathedralẽ, & beneficiorum vnionem pro illius dote, & ſic dicta de non iuſtificatione intelligenda ſolùm eſſe de erectione quæ tantùm fuit Cardinalibus commiſſa, nam reſponſum fuit vnionem eſſe ad erectionem acceſſoriam, & vt partem illius integram, cùm ſine dote Cathedralis eſſe nequeat, Sarnen. in reg. de annali. q. 47. col. 2. & 3. Vnde patet vnionis cognitionem tanquam quid indiuiduum ab erectione ſeparari non potuiſſe; & conſequenter illam pariter fuiſſe Cardinalibus commiſſam.*

4 Dicitur autem Cathedralis ob honorem Cathedralẽ Episcopalis, quia ibi Cathedra Episcopalis & ſedes ſita eſt, Rebuff. in concord. tit. de collat. §. 1. verb. Cathedralis, pag. mihi 542. & quia penes ipſam eſt Cathedra, in qua magiſtrorum magna dignitas designatur, vt ex Hieron. notat. Toſtat. ſupe. Matth. c. 1. q. 70. aſſerens ꝑ Cathedralẽ propriè accipi pro Sede Doctõris, ac Prælati, prout etiam in Cathedra Petri Eccleſia Romana denotatur, ex traditis per Ioan. Scotanum contra hereticos, interrog. 4. de primatu Petri, & Eccleſia Romana ſol. mihi 87. verſ. ſubiiciam, Iſidor. d. c. 15. in princ. Ioan. à Cochier in ſchol. ad præces primar. lit. E, verb. in ſingulis Cathedralibus.

6 Sub particula tamen, Eccleſia, abſque vltiori expreſſione alicuius Sancti, vel adiectione particula Cathedralis, apud Iuris interpretes tanquam antonomatiçè ſumpta, intelligitur Eccleſia Cathedralis, iuxta antiquum ſtilum Curia Romanæ, Monach. in cap. quãuis, n. 5. poſt. gloſ. ibidem in verb. non extendit, de præbend. in 6. vbi Gemin. §. final. numer. 10. poſt. med. Abb. in cap. cùm ſuper, numer. 6. de ſepult. Mandof. ſuper regul. 26. Cancel. quæſt. 3. numero 5. & 6. in fine, verſ. Roma autem, Franc. Marc. Delphin. decif. 1123. num. 5. vol. 1. vbi quod Eccleſia Cathedralis intulanda ſub nomine Diœceſis, non autem Sancti, refert Barboſ. de Canonic. & Dignitatib.

mill. Borrel. in ſum. decif. tom. 1. tit. 2. numer. 44. & Aloyſ. Ricc. in collect. decif. p. 6. collect. 2350. verſ. Eccleſia Cathedral. & collect. 2438. verſic. item appellatione Eccleſie, Gambar. de officio Legati à Later. lib. 10. n. 270. Stephan. Gratian. diſceptat. forenſ. cap. 893. numero 32. Rot. decif. 233. num. 4. & 13. part. 1. diuerſor. & in Caſarauguſt. Cathedralitatis 1. Martij 1630. coram Reuerendiſſimo D. meo Coccino Decano, quæ reperitur impreſſa nouiſſimè p. 5. recent. decif. 353. in qua plura adducuntur adminicula ad probandum ꝑ Cathedralitatem, videlicet antiquiſſimus ritus celebrandi feſtum dedicationis, qui ſanè ritus nec tolerari, nec ſeruari poterat, niſi admiſſa Eccleſiæ Cathedralitate, Gregor. XV. decif. 493. num. 2. Rot. decif. 616. num. 4. & 5. part. 1. recentior. Item facultas exigendi decimas in tertitorio ciuitatis ſoli Cathedrali competentes, iuxta terminos cap. quoniam, & cap. cùm contingat, vbi gloſſ. & Doctores, de decim. & tradita per Rebuff. in tract. illius tit. quæſt. 6. numer. 12. Rot. in Pampilonen. congrua 7. Aprilis 1595. corã bona mem. Card. Millino, quæ loquitur in Eccleſiis Hiſpaniarum eam ſequitur etiã in decif. 429. num. 6. coram Gregorio XV. ius extrahendi defunctorum cadauera ex alienis Parochiis, illaque ſepeliendi, quod Eccleſiis omnibus de iure prohibitum, ſolis Cathedralibus indulgetur, cap. ex parte, il. 1. cap. cùm liberum, cap. cùm ſuper, cap. in noſtra, vbi Doctores, de ſepultur. indiſtinçta ſaltem de conſuetudine (quicquid ſit quoad moderationem per concordias, & ſententias) Sacramento- rum omnium adminiſtratio, iuxta terminos cap. 3. & ult. vbi ſcribentes, de Paroch. & cap. Presbyteri, de conſecrat. diſt. 4. nec non prærogatiuæ præminentiarum, atque alia huiusmodi, de quibus in ſimili Pute decif. 343. lib. 2. in correctis. Item Cathedralitatem ostendit delatio Sanctiſſimi Sacramenti in die eius feſto, cùm proceſſio in die Corporis Chriſti à Cathedrali debeat inchoari, & ibidẽ finire, vt cenſuit Sacra Rituum Congreg. in vna Tirafonen. ſub die 16. Auguſti 1619. Ad effectum enim vt dignoſcatur quæ ſit Eccleſia Cathedralis, inſpicitur tempus præſens, c. cùm inferior, vbi Hoſt. n. 13. de maior. & obed. Seraph. decif. 1445. in fin. Rot. p. 5. recent. decif. 1111. n. 21. Reges, & Principes ſunt Patroni Eccleſiarum Cathedralium quantum ad protectionem, non quantum ad electionem, vel præſentationem, ita Præpoſ. in cap. lectis 61. diſt. Anton. Corſet. in tract. de poteſt. Regia q. 34. vol. 12. tractat. Doctõr. Roch. de Curte de iure patron. verb. in Eccleſia numero 2. Lamber- tin. cod. tract. 11. q. princ. art. 1. p. 1. lib. 1. numero 3. & 4. Martin. Laudenf. in tract. de Princip. notab. 74. Arnulph. Ruſæ. in tract. de iuribus Regalib. priuileg. numero 6. Oliban. de

B

iure

iure fisci cap. 18. 19. & 33. Azeued. in l. 1. tit. 6. lib. 1. noua Recop. Cou. in reg. possessor. p. 2. §. 10. num. 5.

Nam vt Regibus competarius presentandi Episcopos, necessarium est priuilegium Apostolicum; vt pro Regnis Castellæ & Legionis ac aliis adest priuilegium Adriani VI. de quo Mariana *de rebus Hispania lib. 25. cap. 5.* Gil. Gonzales Dauila *in sua historia de Salamanca lib. 3. cap. 18.* Nicol. Garc. *de benefic. p. 5. cap. 1. numero 218.* D. Roder. à Cunha *in cap. cum longè numero 1. 63. dist. Ego ipse de iure eccles. lib. 1. cap. 8. à numero 74. & præcipue numero 81.* Et de Regno Portugaliæ attestatur Nau. *in cap. nouit. notab. 2. num. 165. de iudic. Cabed. de patron. Regia Corona cap. 37. numero 1.* Gabr. Pereira *de manu Regia tom. 1. pag. 234. num. 76. ad fin.* D. Roder. à Cunha *in d. cap. cum longè numero 1. & in cap. 2. numer. 8. dist. 23.* Et de Regno Franciæ Palat. *in introduct. rub. de donat. inter virum & uxorem. num. 28.* Rebuff. *in concord. tit. de nomin. Regis ad Pralat. gl. vacantiibus pag. 84.* Carol. de Grafal. *lib. 2. Regal. Francia iure 3.* Guilielm. Bened. *in c. Rainutius, de testam. verb. & uxorem nomine Adelasiam, decis. 2. ex num. 78.* Petr. Greg. *in tit. de elect. cap. 5. numero 23.* Boët. *Epo heroicar. quest. de iure sacro lib. 1. sub. tit. de Regularibus & vniuerso iure Principum in beneficiis ecclesiasticis, ex num. 26. & num. 262.* Rhenat. Choppin. *de dominio Franciæ lib. 2. tit. 10. & de sacra politia lib. 1. tit. 7. ex num. 22.* Idem *de Regibus Poloniæ Azori. instit. moral. p. 2. lib. 6 cap. 14. q. 3. in fine.* Et de Regibus Angliæ, Palat. *d. loco num. 26. ante med.* Anast. Germoni. *de sacrorum immum. lib. 3. cap. 12. n. 13. vbi num. 30. & 32.* Idem *de Regibus Neapolis, & Hungariæ. Et de Regibus Siciliæ Dom. Marius Cutell. in codice legum Sicularum. cap. 82. nota 87. à num. 1. pag. 219. vbi n. 3. ait coadiutorem Episcopo in Sicilia nunquam datum.*

8 Nullum etiam inferiorem à Papa posse erigere Ecclesiam, etiam Parochialem in Collegiatam, meritò concludunt Rebuff. *in praxi benefic. tit. de erectione in Collegiatam.* Paul. Fusc. *de visitat. lib. 2. cap. 1. numero 6.* Azor. *in institut. moral. par. 2. lib. 5. cap. 29. q. 25. & cap. 30. q. 8.* Filiuc. *tract. 41. de benefic. cap. 3. numero 112.* Massobr. *in sua praxi habendi concursum prel. 2. dub. 1. & censuit Sacra Congregatio Concilij in vna Conuersana 27. Iunij, 1626.* prout refert. Lotter. *dicta quest. 14. num. 49.* & seruat stilus Romanæ Curia, Ferentil. *in annot. ad decis. Buratti 112. num. 14.* Lotter. *de re benefic. lib. 1. q. 4. numero 38. cum seqq. vbi num. 53. subdit debere patronum assentire si Ecclesia, quæ desideratur in Collegiatam erigi, patronata sit. Quamuis nonnulli non contemnendæ auctoritatis viri exi-*

stimauerint Episcopum posse erigere Parochialem Ecclesiam in Collegiatam, vt per text. *in cap. quoniam, de vita, & honest. cleric. tenent ibidem Abb. antiq. n. 1. Ioann. Andr. num. 3.* Butr. *numero 2. ad fin.* Panor. *num. 1. & 6.* Imol. qui attestatur de communi numero 1. quos retulit, & sequi visa est Rota *in Regien. unionis 12. Maij 1625.* coram Reuerendissimo D. meo Coccino; & licet Nicol. Garc. *de benefic. part. 12. cap. 5. num. 4.* asserat aliquando Ecclesiam erigi in Collegiatam per Episcopum, sed solere fieri auctoritate Apostolica.

Collegialitas, vbi non constat de fundationis initio, ex cōiecturis, & iudiciis probatur Innoc. *in cap. postulasti, de iure patron. Ioan. Andr. & alij in cap. nobis, eodem tit. Alex. conf. 75. num. 2. lib. 4.* Roman. *conf. 536. numero 6.* Decian. *conf. 6. numer. 1. & 2. lib. 2.* Rot. *decis. 584. numero 2. & decis. 585. numer. 2. par. 4. diuersor. & apud Mantica. decis. 215. numero 1. & inter recent. decis. 637. sub num. 2. part. 1. & in Asculana Parochialis S. Laurentij, 20. Maij, 1588.* coram Orano, & in Cremonen. *Proposita 24. Maij 1621.* coram bonæ mem. Remboldo, & in Placentina Archipresbyteratus 17. Maij 1621. coram R. P. D. meo Pironano, & in Asculana Plebania 13. Ianuarij 1624. coram R. P. D. Merlino.

Coniectura autem, & inducia collegialitatis potissima sunt quòd Canonici consueverunt congregari ad libitum principalis Dignitatis illorum capituli, seu illius ad quem de iure, vel consuetudine spectat congregare Capitulum, ad sonum campanæ, & quòd haberent sigillum commune, ac esset quoque communis arca, itaut fructus communiter diuiderentur, vt colligitur text. *in cap. tertio loco, de probat. & in cap. cum Ecclesia S. trina, de causa possess. & propr. & de communi sigillo in cap. significauit, de appellat. & in cap. dilecta, de excess. Prel. de arca, & massa communi in l. 1. §. quibus autem ff. quod cuiusque vniuers. nom. † Et demum quòd ex huiusmodi iudiciis, vniuersali scilicet congregatione, seu tractatu in forma Capituli, ac sigillo, & arca communi plenè, & concludenter desumatur probatio collegialitatis ecclesiasticæ, tradunt Doctores *in cap. nobis, de iure patron. vbi Abb. numero 28.* Felin. *in cap. accedentes numero 2. de prescript. Roman. conf. 436. num. 7.* Decian. *conf. 6. numero 1. & 2. lib. 2.* Aym. *conf. 134. num. 5.* Barbat. *conf. 17. numero 3. & 4. lib. 1.* Cardin. *in Clemen. statutum quasi. 4. de elect. & in Clemen. 2. num. 10. de arate, & qual. Alex. conf. 75. numero 2. lib. 4.* Mascard. *de probat. concl. 584. numero 3.* Rebuff. *in concord. tit. de collat. in §. volumus vers. collegialitatis, Anton. Fabric. in praxi benefic. tit. de benefic. in Cathedr. & Coll. 3. late Lotter.**

de re benef. 1. q. 14. n. 71. cum seqq. & passim sequitur Rot. decis. 584. n. 2. & decis. 585. num. 2. p. 4. diuers. Achil. decis. 10. n. 2. & 3. de prabend. Mantic. decis. 175. n. 2. & decis. 215. n. 1. Greg. X V. decis. 482. n. 4. & fuit resolutum in Placentina Præpositura 36. Aprilis 1627. impressa p. 5. recent. decis. 56. & 4. Decemb. 1628. coram. R. P. D. mco Pironano, & in dictis Asculana Parochialis, & Cremonen. Præpositura, & in dicta Placentina Archipresbyteratus, in qua fuit dictum qualitatem Collegialitatis probatam esse sufficienter, etiam, ex collationibus Canonicatum, & assignatione stalli in choro, & loci in Capitulo factis per Canonicos Capitulariter congregatos prouisos de Canonicatibus, quippe quæ fieri non possunt absque Collegiali nomine.

- 12 Numerus autem trium Canonicorum congruus est ad Collegiatam constituendam, Innoc. in c. postulasti, n. 1. in princ. de iure patron. Felin. in c. accedentibus, n. 1. vers. & tota, de præscrip. Roman. d. conf. 436. n. 6. Lambert. de iure patron. par. 1. lib. 2. q. 5. in princ. num. 3. Caualer. decis. 649. n. 6. Reuerend. mus D. Coccin. decis. 296. num. 4. Rot. in d. Asculana Plebania coram R. D. Merlino. Qui si recesserint, vel saltem de presenti non existat Collegiata, adhuc tamen sufficit illam habitu esse ad hoc vt censeretur debeat Collegiata, Felin. in d. c. accedentes, num. 2. vers. possint etiam, Innoc. in c. postulasti n. 1. de iure patr. Archid. in c. licet canon. sub. n. 2. de elect. lib. 6. Mascart. de probat. concl. 584. n. 5. cum aliis quos refert, & sequitur Rot. in Cremon. Præpos. 25. Febr. 1622. coram. bona mem. Rembol.
- 14 Item potissima Colligialitatis coniectura est si in Ecclesia adsit aliquis vt caput, & Clerici, vel Canonici vt membra, Alex. conf. 74. num. 4. lib. 4. Mantic. decis. 215. sub num. 1. vers. unde, Rot. in d. Cremonen. Præpositura 24. Maij 1621. coram bona mem. Remboldo, & in d. Asculana Plebania coram R. P. D. Merlino. Manifestum quoque est signum Collegiæ, quando Canonici, seu Clerici in Ecclesia faciunt propria statuta, Mantic. decis. 175. sub numero 1. vers. item quia habent, & d. decis. 215. sub num. etiam 1.
- 15 Ex istis signis, aliis sufficientibus Collegiatam esse existimandam, licet de fundatione, & priuilegio non constet, censuit Sacra Rituum Congreg. in vna Caputaquena. 16. Ianuarij 1620. Sed non est necessarium, vt omnes hæc coniecturæ, seu signorum omnium concursus simul concurrant, sed sufficit aliquas adesse, ex quibus id argui possit, & verosimile creditur, vt per Rot. decis. 584. numero 2. p. 4. diuers. Mantic. d. decis. 215. sub num. 5. vers. nec etiam, nouissimè ead. Rota p. 5. recent. decis. 56. num. 6. & tangit Lotter. d. q. 14. numero 79. cum seq. aduertens ex multis fieri posse vt sigillum deficiat, vel non sit in vsu, vel etiam quod col-

Barbos. de Canonic. & Dignitatib.

legium non habeat Prælatum, cum ad eius essentiam id minimè necessarium sit.

17

Non erit tamen sufficiens Collegialitatis indicium actus congregandi se ad sonum campanæ, nisi alia singula concurrant ad faciendum collegium necessaria, Caputaq. decis. 295. num. 2. Gonzal. ad reg. 8. Cancel. glos. 19. num. 14. & 15. Beltram. in annot. ad Gregor. XV. decis. 482. lit. C.

Quæ autem dicatur Collegiata insignis, 18 non est in iure determinatū; Doctores enim diuersimodè loquuntur; nam Card. Mantic. decis. 165. num. 2. ad ostendendum quod Collegiata, de qua in ea decisione agebatur, non esset insignis, asserit hoc probari ex numero Canonicorum exiguo, modicis redditibus, & qualitate seruitij, & depositionibus testium, traditque hoc esse arbitrium, citans Doctores in cap. statutum, de rescript. lib. 6. & Alberic. de diction. verb. insignis, quibus addo Lap. Specul. & Tiraq. ac alios apud Menoh. de arbitr. casu 158. num. 5. In diiudicatione huiusmodi insignitates fieri potest consideratio ex qualitate loci, prout decisum fuit à Sacra Rituum Congregatione in vna Collegiata Ecclesiæ S. Pauli ciuitatis nouæ Firmanæ diocesis ad instantiam D. Ludouici Centofloreni mei studiosissimi, qui obtinuit prædictā Collegiatam dici insignem, eo quod oppidum, in quo sita est, insigne reddat numerus quatuor mille habitorum, hoc est, focularia 820. quatuor Regularium, & vnum Sanctimonialium Monasterium, ibi existentia, copia peritorum & nobilium, refert Ioan. Anton. Massobr. in tract. de Synodo Episcopi c. 4. dub. 14. n. 9. & seq. & Ego ipse in collect. ad cap. ult. n. 3. de verb. signif. & ex Cantuccio tenet Aloyl. Ricc. in collect. decis. p. 6. collectan. 2350. vers. insignis, insignem dici Ecclesiam quod in loco nobili, insigni, & præcipuo, & quod sic ex communi hominum opinione habetur, latè Lotter. de re benef. lib. 1. q. 15. à princ. & præcipue à num. 6. vbi ex Rota decis. 29. ex num. 5. p. 2. diuers. ait iudicium tutò pronuntiare super hac qualitate posse, si circumstantiæ temdantad multiplicem Ecclesiæ decorem, putà, quia sit matrix, nobilis ex celebritate situs, antiqua, si supra alios præcedentiam obtineat, si insignem structuram habeat, si referta sit magno numero ministrorum deseruientium. Et Collegiata insignis ab eius erectione præcedit aliis Collegiatis, quamuis antiquioribus, vt censuit Sacra Rituum Congregatio in vna Firmana 24. Martij, 1622. sicut & Collegiata simplex præcedit omnibus Ecclesiis simplicibus, & quæ tātum Parochiales sunt, ex eadem S. Congregatione in vna Nolana 10. Iulij 1602. & in Senogallien. 23. Martij 1619. etiamsi antequam erigeretur in Collegiatam, illi cederet, vt in Terracin. Sommissa, 25. Februarij, 1606.

B 2 Quis

Quis autem dicatur locus insignis, tradit Nouar. *conf.* 1. alias 3. de verbor. signif. Et plura de insigni nostra, & Regia Collegiata S. Mariæ de Oliueira oppidi Vimarancensis Bracharen. diocesis dixi de officio, & potest. Episcopi p. 3. alleg. 60. num. 7.

- ²⁰ Libris Ecclesiæ Cathedralis erectæ plenissimam regulariter fidem adhiberi solere testatur post Burlat. *conf.* 23. num. 27. vol. 1. Ioseph. Ludou. *commun. concl.* 29. pag. 74. col. 1. vers. amplia 36. & post Paridem de puteo sequitur Camill. Borrel. *conf.* 41. n. 42. Vtrum autem libris Canonorum plena regulariter fides adhibeatur? Vide latè Grat. *conf.* 123. per tot. in 2. Rota *decis.* 181. n. 3. p. 2. recentissim. in posthum. Consuetudine tamen induci potest ut ipsorum libris plena fides adhibeatur, Anton. Piagg. in tract. de consuet. q. 11. n. 544. præcipue si liber sit antiquus, conserueturque in archiuo uti approbatus, Hect. Felici. alleg. 32. n. 2. p. 3. & alleg. 48. n. 8. ead. p. 3. vnde libro punctatoris Capituli reddendum esse tenet Rota d. 205. n. 1. p. 2. recentissim. alias p. 4. recent.

- ²¹ Deueniendo nunc ad resolutionem quaestionis propositæ, videtur concludendum ad illum spectare Canonicatus in Ecclesiis Cathedralibus, & Collegiatis instituere in actu erectionis, cui de iure spectat illam facere, hoc est, Pape, ut supra probauimus quia vnum sine alio stare non potest, cum saltem numerus trium Canonorum ad Collegiatam constituendam requiratur, ut pariter supra ostendimus, n. 12. & potest Papa creare duos Canonicos eiusdem canonice, iuxta text. in cap. non autem, & ibi Archid. 7. q. 1. Abb. in c. fraternitatis, n. 4. vers. hic autem Papa, de præbend. Rota *decis.* 410. n. 8. p. 2. recentissim.

- ²² Post erectam verò, & dictum numerum creatum, Episcopi erit, si velit & alios Canonicos antiquis adiungere, vel ultra extantes, cum congrua portione alios de nouo creare, nam cum Canonicatus sint beneficia, & illorum appellatione in materia non odiosa comprehendantur, ex citatis per me in tract. de appellatione verborum vtriusque iuris signif. appellat. 32. n. 11. & quæuis beneficia auctoritate Episcopali creari possint, secundum glos. verb. si beneficiorum, v. quia constat. in Clem. 2. de decim. Cæf. de Grassis *decis.* 13. n. 9. de præbend. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gl. 5. n. 7. Caualer. *decis.* 639. n. 8. Melch. Lotter. de re benef. lib. 1. q. 5. n. 40. Rot. in Monopolitana hebdomada. 1. Iulij 1613. coram bone mem. Patriarcha Manzanedo, & in Melstien. legati p. 24. Ianuarij 1629. coram R. P. D. Duno Zetto, benè sequitur ipsum sua Episcopali auctoritate Canonicatus creare posse. Sed de Dignitatibus est magis inter Doctores controuersum, ut c. 4. videmus.

- ²⁴ Non poterit tamen Episcopus, nec alius inferior à Papa, etiam post erectionem, creare Canonicatum supernumerarium ad futuram

præbendam, ut censuit Sacra Cõgregatio Concilij his verbis Ex hoc decreto expectatiuarum abrogatarum collegitur non posse erigi Canonicatum supernumerarium ad, futuram præbendam prout refert Nicol. Garc. de benef. par. 6. c. 1. n. 5. & Gonzal. ad reg. 8. Cancell. §. 1. proem. n. 64. vbi n. 65. subdit procedere in capitulis, ut neque Capitula Ecclesiarum possint Canonicos supernumerarios creare super futuram præbendam, & testatur sic censuisse eandem Sacram Cõgregationem, cuius meminit Zyp. in analytica postremi iuris ecclesiast. enarrat. lib. 2. de concess. præbendæ. n. 2.

Inter Canonicos verò creatos à Papa, & alios factos ab inferiori, illa reperitur differentia, quod creatus à Papa ceteris paribus præferendus est facto ab inferiore, Bart. in l. 1. n. 1. c. de abso. scriben. & ibi Alex. sub lit. B. Boët. de auct. magni Concilij n. 81. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. §. 3. præm. n. 114. Aloyf. Ricc. in collect. *decis.* collect. 1430. vers. hinc inferitur primo, data enim in omnibus paritate, semper est præferendus prouisus à Papa propter eius ampliorem prærogatiuam, cap. si à Sede, de præb. lib. 6. Clem. 1. §. neutro, ut lite pendens.

Signum aliquod habere debent Canonici, propter dignitatem, quam habent, & præminentiam super alios Clericos, ut dignoscantur à ceteris, sicut tradunt Nouar. *forens.* q. 24. n. 15. tom. 1. Aloyf. Ricc. in praxi rerum forens. eccles. par. 4. resol. 363. n. 1. me citato in hoc loco Machado in su. perfetto Confessor. p. 4. lib. 4. tract. 5. docum. 2. n. 1. quod quidem signum concedere Canonicis Ecclesiæ Cathedralis, vel concessum mutare inconsculta Sede Apostolica non potest Episcopus, ut censuit Sacra Rituum Cõgregatio in vna Hydruntina 1. Septembris 1612. nec etiam de nouo concedere Almutiam, ut declarauit eadem Sacra Cõgregatio in vna Camerinen. 25. Ianuarij 1602. & in alia Placentina 16. Ianuarij 1620. aut cappam, sine priuilegio, & expressa licentia Sedis Apostolicæ, eadem Sacra Cõgreg. in Eluen. 16. Ianuarij 1604. & ideo reperi eandem Sacram Cõgregationem illa concessisse Canonicis Ecclesiæ Placentinæ prouinciæ Bononien. 12. Martij 1616. & Canonici Collegiæ S. Secundi Asten. ciuitatis 16. Maij 1601.

Requirat Concil. Trident. sess. 24. de reform. cap. 12. vers. neminem etiam, ut in omnibus Cathedralibus Ecclesiis Canonicatus omnes habeant annexum Ordinem Presbyterij, Diaconatus, & Subdiaconatus, & ut dimidia saltem pars Canonorum Presbyteri, ceteri verò Diaconi, aut Subdiaconi, nisi consuetudo laudabiliter, haberet, ut plures, vel omnes sint Presbyteri, de quo latè Aloyf. Ricc. in praxi aurea, resol. 238. Vgolin. de officio Episcopi cap. 19. in princ. numero 1. vers. tertio, Nouar. in singular. Canon. concl. 16. & latius infra

infra cap. 16. à num. 1. quod quidem Concilij Trident. decretum locum non habet in Ecclesiis Collegiatis, sicut aiunt Nauarr. conf. 3. de tempor. ordin. in antiq. aliis conf. 5. de atate, & qualitate, in nouis, Zerol. in praxi Episcop. parte 1. verb. beneficia, §. 5. Garc. de benef. p. 7. cap. 4. à num. 36. nouissimè Ciarlin. controuer. forens. cap. 38. num. 1.

29 In hac Ordinum distributione debet requirere Episcopus consilium Capituli, illud tamen non tenetur sequi, & ita declaratum fuisse à Sacra Congregatione Concilij, refert Zerol. in sua praxi Episcop. par. 2. verb. Capitulum. Assignandus est Ordo non personis, sed Canonicatibus, aut præbendis singulis, sicut ex voto eiusdem Sacræ Congregationis resoluit Piassec. in praxi Episcop. parte 2. cap. 3. num. 7. in princ. Non tamen Canonici efficiantur Sacerdotes, sed sufficiet si media pars Canonorum Presbyteri fiant, inter quos debet esse præcipuè principalis dignitas, ceteri verò Diaconi, aut Subdiaconi, Aloyf. Ric. d. resol. 238. n. 2.

30 Monet præterea idem Concil. citato cap. 12. vers. hortatur, eos ad quos spectat de iure ut (vbi commodè fieri potest) curent quòd Dignitates omnes ecclesiasticæ, & dimidia saltem pars Canonicatum in Cathedralibus Ecclesiis, & Collegiatis insignibus per illos conferantur tantum Magistris, vel Doctoribus, aut Licentiatis in sacra Theologia, vel in iure Canonico iuxta mentem antiquorum Canonum, ut in cap. ad decorem, de instit. refert Zerol. in praxi Episcop. parte 1. verb. Capitulum, §. 10. & verb. Canonici, §. 2. Vgolin. de officio Episcopi cap. 19. in princ. numer. 1. vers. tertio. Et hortari, non verò præcipere, aduertunt Homob. de Bonis de examine ecclesiast. tract. 1. c. 9. quæst. 58. Molfes. in sum. Theologia moralis tract. 9. c. 7. n. 65. Nicol. Garc. de benef. parte 7. c. 7. n. 7. Massobr. in praxi habendi concursus, requirit. 10. dub. 6. n. 7. secundum Romanam impress.

31 Statuit demum idem Concilium Trident. sess. 22. de reform. cap. 3. ut tertia pars fructuum præbendarum inter distributiones assignetur, ut talis portio non fuerit deputata, ut saltem spe præmij Canonici Ecclesiæ inferuiant, refert Isidor. Moscon. de maiestate milit. Ecclesiæ lib. 1. parte 1. c. 15. pag. 297. vers. quantum requisitum, Nicol. Garc. de benef. parte 3. cap. 2. n. 467. cum seqq. vbi attestatur decusum detractionem huiusmodi in fructibus esse faciendam, non secundum taxam antiquam; prout in libris Capitulorum, seu aliis, sed secundum valorem currentem, & n. 468. pariter resolutionem asserit deducendas esse prius pensiones, & alia onera legitime imposita quandiu illa durauerint, antequam detrahitio hæc fiat, & quòd de fructibus alteri reservatis non sit ista

Barbos. de Canonic. & Dignitatib.

detrahitio donec reservatarius vixerit, & numer. 481. subdit obtinentem in Cathedralibus, & Collegiatis Dignitatem, licet vocem in Capitulo non habeat, nec distributiones quotidianas cum ceteris participet, detractioni tertiæ partis fructuum esse obnoxium, & numero 492. addit Dignitates quæ sunt de iure patronatus, detractioni tertiæ partis fructuum esse obnoxias, nisi repugnet fundatio, cui Tridentinum d. c. 3. prout & sess. 21. c. 3. minimè derogauit, & infra c. 21. n. 23. cum seqq. latius de his omnibus agemus.

C A P V T III.

Canonicorum numerus, an & quando augeri, diminui, & de Canonici supernumerariis?

S V M M A R I V M.

- 1 Canonici in Cathedralibus Ecclesiis tot numero debent esse, quot pro seruitio Ecclesiæ satisfacere possint.
Et Ecclesia in qua est certus numerus Canonorum, numerata dicitur. ibid.
- 2 Canonorum numerum determinatum augere non licet, nisi augeantur prouentus.
- 3 Canonorum numerum augere tantum potest Papa, quando Canonici in erectione facta coram Papa iurarunt non augere, vel statutum numerum taxans fuit à Papa, vel longissimo tempore confirmatum, alias Episcopus cum Capitulo posset.
- 4 Numerus Canonorum is dicitur definitus, quæ in Ecclesia Cathedrali Episcopus cum consilio Canonorum, in inferioribus Collegiatis ipsarum Canonici cum Episcopi consensu de super accedente præstiterint.
- 5 Canonorum ultra numerum non certum auctoritate Papæ potest quis in Canonicum recipi sine præbenda.
- 6 Supernumerarius appellatur qui fuerit receptus extra numerum.
- 7 Numerus certus Canonorum, & Præbendarum in Cathedralibus, & Collegiatis quandoque nullus est, interdum est certus numerus Canonorum, sed nullus numerus, nec distinctio Præbendarum, interdum est certus numerus Canonicatum, & Præbendarum inter se distinctarum, nonnunquam est certus numerus Canonicatum, & totidem sunt Præbende, sed ea distinctæ non sunt.
- 8 Canonicus in Ecclesiis receptiuius propriè non dicitur habere successorem, nec eius Canonicatus vacare dicitur, sed confestim quòd titularis decedit, supprimitur, expirat, & cessat.
- 9 Canonicus non succedit Canonico in honore,